EUROOPA KOMISJON

Brüssel 13.7.2010
KOM(2010) 379 lõplik

2010/0210 (COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV

kolmandate riikide kodanike hooajatöö eesmärgil riiki sisenemise ja seal elamise tingimuste kohta

{SEK(2010) 887}
{SEK(2010) 888}

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

- **Ettepaneku põhjused ja eesmärgid**

Käesolev ettepanek on osa ELi püüdlustest töötada välja laiaulatuslik sisserändepoliitika. 2004. aasta novembris vastuvõetud Haagi programmis tunnistati, et „seaduslikul rändel on tähtis roll Euroopa teadmistepõhise majanduse ja majandusarengu edendamisel ning see toetab Lissaboni strateegia rakendamist", ning komisjonil paluti esitada seadusliku rände poliitika kava, „sealhulgas Euroopa Liitu lubamise menetlused, mis võimaldavad viivitamata reageerida võõrtööjõu muutuvale nõudlusele tööturul".

2005. aasta detsembris kiideti heaks komisjoni teatis „Poliitikakava seadusliku rände kohta" (KOM(2005) 669), milles nähti ajavahemikuks 2007–2009 ette viie tööjõu sisserännet käsitleva õigusakti ettepaneku, sealhulgas hooajatöötajate liikmesriikide territooriumile sisenemist ja seal viibimist reguleeriva direktiivi ettepaneku koostamine.

15. ja 16. oktoobril 2008 toimunud Euroopa Ülemkogu kohtumisel vastuvõetud Euroopa sisserände- ja varjupaigapaktis väljendatakse Euroopa Liidu ja tema liikmesriikide kohustust viia rändevaldkonna probleemide ja võimalustega seoses ellu õiglast, tõhusat ja järjekindlat poliitikat.

10. ja 11. detsembril 2009 toimunud Euroopa Ülemkogu kohtumisel vastuvõetud Stockholmi programmis korratakse komisjoni ja nõukogu kohustust viia ellu poliitikakava seadusliku rände kohta.

2007. aasta oktoobris esitati ettepanekud kõrgelt kvalifitseeritud töötajate (ELi sinise kaardi omanikud) ja üldise raamdirektiivi kohta[1]. Esimesena nimetatud ettepaneku võttis nõukogu vastu 25. mail 2009 ning teise üle peetakse praegu Euroopa Parlamendis ja nõukogus läbirääkimisi. Mõlema dokumendi reguleerimisalast on hooajatöötajad välja jäetud.

Käesolev ettepanek vastab eespool osutatud poliitilistele volitustele ning selle eesmärk on aidata kaasa ELi 2020. aasta strateegia elluviimisele ja hooajaliste ajutiste rändevoogude tõhusale juhtimisele. Direktiiviga kehtestatakse õiglased ja läbipaistvad riiki sisenemise ja seal elamise eeskirjad ning samal ajal nähakse selles ette stiimulid ja tagatised, et hoida ära ajutise riigis viibimise muutumine alaliseks.

- **Üldine taust**

Hooajatöö on ELi majanduse struktuuri osa, kuid prognooside kohaselt on tööjõudu selle jaoks EList üha keerulisem leida. Kuigi tulevikus oskustöötajaid ELis napib, jääb traditsioonilistele sektoritele oluline roll ning struktuuriline vajadus madala kvalifikatsiooniga töötajate järele tõenäoliselt üha kasvab. Samuti tuleks märkida, et ELi vajadus kvalifitseerimata töötajate järele muutub üha püsivamaks. Prognooside kohaselt

[1] KOM(2007) 637 ja 638, 23.10.2007.

on sellist vajadust ELi kodanikest töötajatega äärmiselt keeruline rahuldada eelkõige seetõttu, et hooajatöö ei paku neile huvi.

Lisaks on arvestatavaid tõendeid, et teatavaid kolmandatest riikidest pärit hooajatöötajaid kasutatakse ära ja nad peavad töötama nõuetele mittevastavates töötingimustes, mis võib kahjustada nende tervist ja ohutust.

Korduvalt on tuvastatud, et hooajatöötajate suure osakaaluga majandussektorites (eelkõige põllumajandus, aiandus ja turism) kasutatakse ebaseaduslikult riigis viibivaid kolmandate riikide kodanikke tööjõuna kõige enam.

- **Ettepaneku valdkonnas kehtivad õigusnormid**

Ainus ELi tasandil kehtiv õigusakt, milles muu hulgas käsitletakse ka hooajatöötajate riiki lubamise tingimusi, on nõukogu 1994. aasta resolutsioon piirangute kohta kolmandate riikide kodanike lubamisele liikmesriikide territooriumile töötamise eesmärgil,[2] mis võeti vastu aluslepingu artikli K.1 alusel. Resolutsioon sisaldab hooajatöötajate määratlust (töötajad, kes töötavad selgelt kindlaksmääratud töökohal, mida on asjaomasele liikmesriigile traditsiooniliselt vaja) ning sellega on kehtestatud riigis viibimise maksimaalseks kestuseks kuus kuud kaheteistkümne kuu pikkuse ajavahemiku jooksul ja keelatud pikendada riigis viibimist muud liiki töö eesmärgil.

Kolmanda riigi kodaniku elamisloa vorm on kehtestatud määrusega (EÜ) nr 1030/2002, millega võimaldatakse liikmesriikidel ühtsel vormil esitada ka muud teavet, sealhulgas teavet „selle kohta, kas isikul on lubatud töötada”. Käesolev ettepanek, millega kohustatakse liikmesriike sõltumata isiku riiki lubamise õiguslikust alusest lisama ühtsele vormile teabe sellisele isikule antud töötamise loa kohta, tugineb seega nimetatud määrusele.

- **Kooskõla ELi muude tegevuspõhimõtete ja eesmärkidega**

Käesolev ettepanek on kooskõlas komisjoni teatisega „Inimväärse töö tagamine kõigi jaoks” (KOM(2006) 249) ning sellega toetatakse nii nimetatud teatises kui ka ELi 2020. aasta strateegias kirjeldatud eesmärke. Kiirete ja paindlike riiki lubamise menetluste kehtestamise ning hooajatöötajate õigusliku staatuse kindlustamisega tagatakse sellistele töötajatele kaitse nende ärakasutamise eest ja ELi kodanikest hooajatöötajatele kaitse kõlvatu konkurentsi eest.

Ettepanek, milles pööratakse eelkõige tähelepanu vaesuse kaotamisele ja aastatuhande arengueesmärkide saavutamisele, on kooskõlas ka ELi arengupoliitikaga. Ettepaneku sätetega, millega reguleeritakse hooajatöötajate korduvrännet ELi ja päritoluriigi vahel (hooajatöötajatel on võimalus tulla liikmesriiki, minna tagasi oma päritoluriiki ja tulla taas tagasi liikmesriiki), lihtsustataks usaldusväärsete rahaülekannete tegemist, oskuste edasiandmist ja investeeringute vahendamist. Kuna seda liiki ränne on ajutine, ei tohiks käesolev direktiiv põhjustada „ajude äravoolu” tärkava turumajandusega või arenguriikidest.

[2] EÜT L 274, 19.9.1996, lk 3.

Ettepanek vastab kolmandatest riikidest pärit hooajatöötajate töösuhtega seotud õiguste osas nõudele, mille kohaselt tuleks ELi poliitikaga tagada inimeste tervise kaitse kõrge tase. Direktiivis järgitakse Euroopa Liidu põhiõiguste hartas tunnustatud põhimõtteid, eelkõige kogunemis- ja ühinemisvabadust (artikkel 12), diskrimineerimiskeeldu (artikli 21 lõige 2), õigust headele ja õiglastele töötingimustele (artikkel 31), õigust sotsiaalkindlustusele ja sotsiaalabile (artikkel 34), õigust tervishoiule (artikkel 35) ning õigust tõhusale õiguskaitsevahendile ja õiglasele kohtulikule arutamisele (artikkel 47).

2. KONSULTEERIMINE HUVITATUD ISIKUTEGA JA MÕJU HINDAMINE

- **Konsulteerimine huvitatud isikutega**

Rohelise raamatu „Euroopa Liidu lähenemisviisi kohta majandusmigratsiooni juhtimisele" üle konsulteeriti üldsusega ja korraldati 14. juunil 2005 avalik arutelu.

Täiendavaid arutelusid peeti seminaride ja töörühmade vormis. Liikmesriikidega konsulteeriti komisjoni sisserände- ja varjupaigakomitee töö käigus. Mõjuhinnangu toetamiseks tellitud välisuuringu raames toimusid peamiste sidusrühmadega küsimustike ja intervjuude vormis täiendavad arutelud.

Saadud tagasiside analüüs näitas üldist toetust ELi ühise, majanduslikel eesmärkidel toimuvat sisserännet käsitleva poliitika väljatöötamisele, kuid ka olulisi erimeelsusi seoses rakendatava lähenemisviisi ja eeldatava lõpptulemusega. Rõhutati vajadust ELi ühiste eeskirjade järele, millega reguleeritaks kõiki töötamisega seotud sisserändeküsimusi, või vajadust kehtestada riiki lubamise tingimused vähemalt majanduslikel eesmärkidel saabuvate sisserändajate teatavatele olulistele kategooriatele (eelkõige kõrgelt kvalifitseeritud ja hooajatöötajad). Töötajate nimetatud kahte kategooriat peetakse ELi konkurentsivõime jaoks äärmiselt oluliseks. Teine konkreetne ettepanek hõlmas lihtsate, mittebürokraatlike ja paindlike lahenduste väljatöötamist. Kuna paljud liikmesriigid ei toetanud horisontaalset lähenemisviisi, asus komisjon seisukohale, et asjakohasem oleks sektoriaalne lähenemisviis, mis tagaks paremini taotletava paindlikkuse.

- **Eksperdiarvamuste kogumine ja kasutamine**

Väliseekspertide arvamusi ei olnud vaja kasutada.

- **Mõju hindamine**

Kaaluti järgmisi võimalusi:

1. võimalus – senise olukorra säilitamine. Areng liikmesriikides ja ELi tasandil jätkuks olemasolevas õiguslikus raamistikus. Tööandjatel on teatavad kohustused, mis tulenevad 18. juunil 2009. aastal vastu võetud direktiivist tööandjate karistuste kohta ning on seotud teatamisega asutustele ja karistustega ebaseadusliku töölevõtmise eest. Selle võimaluse mõju oleks piiratud.

2. võimalus – direktiiv hooajatöötajate riiki sisenemise ja seal elamise tingimuste ning õiguste kohta. Kehtestataks ühised eeskirjad, sealhulgas hooajatöö määratlus, riiki lubamise kriteeriumid, hooajatöötajana riigis viibimise maksimaalne kestus ja sätted,

millega antakse kolmandatest riikidest pärit hooajatöötajatele teatavad sotsiaalmajanduslikud õigused (näiteks ühinemisvabadus, õigus sotsiaalkindlustusele jne), mis on võrdsed ELi kodanikest hooajatöötajate õigustega. Selle võimaluse raames saaks kehtestada kõikide ELi tööandjate suhtes kohaldatava ühise õigusliku raamistiku, mis aitaks vältida kolmandatest riikidest pärit hooajatöötajate ärakasutamist. Samal ajal jääksid hooajatöötajate suhtes kehtima liikmesriigiti erinevad ja keerulised riiki sisenemise menetlused.

3. võimalus – direktiiv, millega kehtestatakse ühised riiki sisenemise menetlused. Lisaks 2. võimalusele nähtaks kolmandatest riikidest pärit hooajatöötajatele ette ühtne töö- ja elamisluba, mida antaks ühtse menetluse raames. Kehtestataks sätted, millega lihtsustataks hooajatöötaja riiki taassisenemist järgmistel hooaegadel. Värbamismenetlused muutuksid tõhusamaks ja ELi tööandjad saaksid tööjõu kättesaadavust prognoosida senisest paremini.

4. võimalus – direktiiv lõplikku tagasipöördumist tagavate meetmete kohta. Meetmetega piirataks muu hulgas riigis viibimise kestust ja kehtestataks selge kohustus pöörduda perioodi lõpus päritoluriiki tagasi. Teatavas ulatuses takistataks hooajatöötajate riiki jäämist lubatust kauemaks. Mõju ELi tööturu toimimisele oleks väike. Hooajatöötajate suhtes jääksid siiski kehtima liikmesriigiti erinevad ja keerulised riiki sisenemise menetlused.

5. võimalus – liikmesriikide teabevahetus, nende tegevuse koordineerimine ja koostöö. Ühtki uut õigusakti vastu ei võetaks, kuid liikmesriikide tavade ühtlustamiseks võetaks täiendavaid ja toetusmeetmeid. Kuna sellised meetmed ei oleks siduvad, oleks nende mõju piiratud. Võimalike hooajatöötajate ja nende tulevaste tööandjate suhtes jäädaks kohaldama liikmesriigiti erinevaid riiki lubamise eeskirju ning hooajatöötajatel oleksid riigis elamise ajal liikmesriigiti erinevad õigused.

Võimalusi ja nende mõju võrreldes on eelistatud võimaluseks 2., 3. ja 4. võimaluse kombinatsioon. Ühised riiki lubamise nõuded ja lihtmenetlus ning võimalus taas siseneda riiki järgnevateks hooaegadeks (2. ja 3. võimalus) tagavad paindliku riiki sisenemise, mis annab ELi tööturule vajalikud ressursid. 4. võimalus peaks tagama hooajatöötajate tagasipöördumise ja seega takistama riiki jäämist lubatust kauemaks.

Komisjon korraldas tööprogrammis nimetatud mõju hindamise, mis on kättesaadav […].

3. ETTEPANEKU ÕIGUSLIK KÜLG

- **Kavandatud meetmete kokkuvõte**

Ettepanekuga kehtestatakse kolmandatest riikidest pärit hooajatöötajate riiki lubamiseks kiirmenetlus, mis tugineb ühisele määratlusele ja ühistele kriteeriumidele, eelkõige minimaalse töötasuga võrdset või sellest suuremat töötasu sätestava töölepingu või siduva tööpakkumise olemasolule. Hooajatöötajale antakse elamisluba, mille alusel ta tohib töötada igas kalendriaastas kindlaksmääratud maksimaalse perioodi jooksul. Kehtestatakse ka säte, millega lihtsustatakse hooajatöötaja riiki taassisenemist järgmiseks hooajaks.

Selleks et vältida kolmandatest riikidest pärit hooajatöötajate ärakasutamist ning kaitsta nende tervist ja ohutust, määratakse selgelt kindlaks nende töötingimuste suhtes kohaldatavad eeskirjad. Samuti kehtestatakse tööandjatele nõue esitada tõendid, et hooajatöötajale tagatakse riigis viibimise ajal nõuetekohane majutus, ja lihtsustatakse kaebuste esitamist.

Selleks et vältida kolmandatest riikidest pärit hooajatöötajate riiki jäämist lubatust kauemaks, nähakse ette riigis viibimise maksimaalne kestus kalendriaastas ja selge kohustus pöörduda pärast selle perioodi lõppu päritoluriiki tagasi (staatuse muutmise võimalus puudub).

- **Õiguslik alus**

Käesolevas ettepanekus käsitletakse riiki sisenemise ja seal elamise tingimusi, kehtestatakse liikmesriikidele nõue anda elamislubasid ja määratakse kindlaks liikmesriigis seaduslikult elavate kolmandate riikide kodanike õigused. Sellest tulenevalt on asjakohaseks õiguslikuks aluseks Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 79 lõike 2 punktid a ja b.

- **Subsidiaarsuse põhimõte**

Subsidiaarsuse põhimõtet kohaldatakse. Selle põhimõtte kohaselt ei võta EL meetmeid jagatud pädevusega valdkondades, välja arvatud juhul „kui liikmesriigid ei suuda riigi, piirkonna või kohalikul tasandil piisavalt saavutada kavandatava meetme eesmärke, kuid kavandatud meetme ulatuse või toime tõttu saab neid paremini saavutada liidu tasandil” (Euroopa Liidu lepingu artikli 5 lõige 3).

Kõnealuses valdkonnas ELi tasandil võetavate meetmete õiguspärasuse aluseks on järgmine:

– enamik liikmesriike vajavad hooajatöötajaid. Lisaks sellele tuleb arvestada, et kuigi kolmandatest riikidest pärit töötajad sisenevad konkreetsesse ELi liikmesriiki, võib ühe liikmesriigi otsus kolmandate riikide kodanike õiguste kohta mõjutada teisi liikmesriike ja moonutada rändevooge;

– sisepiirideta Schengeni ala eeldab ühist korda (ühiseid miinimumeeskirju), et vähendada riiki jäämist lubatust kauemaks ja ebaseaduslikku riiki sisenemist, mille võivad põhjustada hooajatöötajate riiki lubamise leebed ja erisugused eeskirjad;

– selleks et vältida kolmandatest riikidest pärit hooajatöötajate ärakasutamist ja kaotada nõuetele mittevastavad töötingimused, tuleb neile anda teatavad sotsiaalmajanduslikud õigused siduva ELi õigusaktiga, mille järgimine tuleb tagada. See on kooskõlas Euroopa Ülemkogu 1999. aastal Tamperes toimunud kohtumisel esitatud üleskutsega kohelda kolmandate riikide kodanikke õiglaselt ja anda neile kindel õiguslik staatus;

– seoses rändepoliitika välisaspektidega on hooajatöötaid käsitlev ELi õigusakt kolmandate riikidega koostöö tõhustamiseks ja üldise lähenemisviisi süvendamiseks äärmiselt oluline. Nimelt saaks EL sellise vahendi abil kõrvaldada madala kvalifikatsiooniga ja kvalifitseerimata töötajate seadusliku rände takistused, samuti

võib see osutuda oluliseks, et tugevdada kolmandate riikide kohustust võidelda ebaseadusliku sisserände vastu.

Seega on käesolev ettepanek kooskõlas subsidiaarsuse põhimõttega.

Kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 79 lõikega 5 on ettepanekus arvestatud liikmesriikide õigusega määrata kindlaks oma territooriumile lubatavate kolmandatest riikidest majanduslikel eesmärkidel saabuvate rändajate arv. Seega jääb asjaomasele liikmesriigile õigus otsustada, kas ta lubab oma majanduslikest vajadustest lähtuvalt riiki kolmandatest riikidest pärit hooajatöötajaid.

- **Proportsionaalsuse põhimõte**

Proportsionaalsuse põhimõtet kohaldatakse. Selle põhimõtte kohaselt „ei või liidu meetme sisu ega vorm minna aluslepingute eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale” (Euroopa Liidu lepingu artikli 5 lõige 4).

Ettepanek on proportsionaalsuse põhimõttega kooskõlas järgmistel põhjustel:

– valitud vahendiks on direktiiv, sest nii tagatakse liikmesriikidele suurem paindlikkus selle rakendamiseks. Meetme vormiga ei ületata eesmärgi (tõhusalt reguleerida hooajalise rände voogusid) saavutamiseks vajalikku. Mittesiduvatel meetmetel oleks liiga piiratud mõju, kuna kolmandast riigist pärit võimaliku hooajatöötaja ja tema tulevase tööandja suhtes kohaldataks ka edaspidi erinevaid riiki sisenemise ja seal elamise eeskirju ning hooajatöötajatel oleksid riigis elamise ajal liikmesriigiti erinevad õigused;

– meetme sisu on piiratud eespool nimetatud eesmärgi saavutamiseks vajalikuga. Kavandatud eeskirjades käsitletakse riiki lubamise tingimusi ja menetlust, luba ning hooajatöötajate õigusi valdkondades, mis moodustavad Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 79 kohaselt ühise sisserändepoliitika olulise osa. Ettepaneku alusel tuleks kehtivaid seadusandlikke meetmeid muuta suhteliselt väikeses ulatuses ja ka tulevaste tööandjate kohustusi suurendatakse ettepanekuga suhteliselt vähe. Mõne liikmesriigi koormus võib suureneda, kuna on vaja kehtestada (senisest) täpsemad eeskirjad, kuid see on õigustatud, arvestades käesoleva ettepaneku eesmärke ja struktuurilist vajadust kolmandatest riikidest pärit töötajate järele. Nagu eespool mainitud, jääb liikmesriikidele õigus määrata kindlaks riiki lubatavate kolmandatest riikidest pärit hooajatöötajate arv.

- **Vahendi valik**

Kavandatud vahend: direktiiv.

Kõnealuse meetme puhul on direktiiv asjakohane vahend, sest sellega sätestatakse siduvad miinimumnõuded, kuid samal ajal tagatakse sellega liikmesriikidele vajalik paindlikkus seoses tööturu vajaduste ja õigusliku raamistikuga.

4. MÕJU EELARVELE

Ettepanek ei mõjuta ELi eelarvet.

5. LISATEAVE

- **Ülevaatamisklausel**

Ettepanek sisaldab ülevaatamisklauslit.

- **Vastavustabel**

Liikmesriigid peavad komisjonile edastama direktiivi liikmesriigi õigusesse ülevõtvate normide teksti ning nende normide ja direktiivi vahelise vastavustabeli.

- **Ettepaneku üksikasjalik selgitus**

I peatükk: üldsätted

Artikkel 1

Ettepaneku eesmärk on kehtestada riiki sisenemise menetlus ja seal elamise eeskirjad kolmandate riikide kodanike jaoks, kes taotlevad seoses hooajatööga luba ELis elamiseks, ning kindlaks määrata hooajatöötajate õigused.

Artikkel 2

Ettepanekut kohaldatakse ainult väljaspool liikmesriikide territooriumi elavate kolmandate riikide kodanike suhtes. Ettepanekuga ei reguleerita liikmesriigist pärit hooajatöötaja tööle võtmist. Seega ei ole ettepaneku reguleerimisalas vaja ette näha erandeid liikmesriigis seaduslikult viibivate kolmandate riikide kodanike teatavate kategooriate jaoks.

Artikliga 2 ei mõjutata liikmesriigis seaduslikult viibivate kolmandate riikide kodanike õigust töötada, sealhulgas teha hooajatööd. Sellise õiguse kasutamise suhtes ei kohaldata käesolevas ettepanekus sätestatud tingimusi.

Ettepanekut ei kohaldata kolmandate riikide kodanike suhtes, kelle on liikmesriigis asuv ettevõtja lähetanud direktiivi 96/71/EÜ kohaselt teenuseid osutama.

Artikkel 3

Hooajalist tööd eristab igapäevasest alalisest tööst eelkõige teatavast sündmusest või sündmuste ahelast tulenev tavalisest suurem tööjõuvajadus (istutus- ja saagikoristusperiood põllumajanduse ning puhkusteperiood turismi valdkonnas, sealhulgas kultuurisündmused, festivalid, biennaalid ja pikaajalised näitused).

Liikmesriik võib kindlaks määrata teatavad majandussektorid, mis vastavad eespool nimetatud hooajatöö kriteeriumidele.

Artikkel 4

Ettepanekuga lubatakse liikmesriigil kehtestada ettepanekus sätestatust soodsamaid tingimusi ainult teatavate erisätete puhul, milles käsitletakse menetluslikke tagatisi, hooajatöötajate õigusi ja majutust ning kaebuse esitamise lihtsustamist.

II peatükk: riiki lubamise tingimused

Artikkel 5

Artikliga 5 kehtestatakse kriteeriumid, mida kolmandatest riikidest pärit hooajatöötajad ja nende tööandjad peavad täitma. Kuna riiki lubamise aluseks on nõudlus, tuleb esitada tööleping või siduv tööpakkumine. Vajalikuks peeti kehtestada nõue, mille kohaselt tuleks töölepingus ja siduvas tööpakkumises täpsustada töötasu määr, et pädevad asutused saaksid hinnata, kas kavandatud töötasu on võrreldav asjaomases liikmesriigis vastava töö eest makstava töötasuga. See on äärmiselt oluline, et vältida tööandjale ebaõiglase eelise andmist ja hooajatöötaja töötamist orjastavates töötingimustes.

Töölepingus tuleb täpsustada ka töötunnid nädalas või kuus. Sellise nõudega peaks olema tagatud järgmine:

– tööandjad taotlevad kolmandatest riikidest pärit hooajatöötajaid ainult tõelise majandusliku vajaduse korral (piisavalt töövõimalusi);

– hooajatöötajatele makstakse kindlaksmääratud töötasu ja vajaduse korral on neile tagatud muud asjakohased töötingimused, näiteks eri liiki kindlustused;

– enne hooajatöötaja riiki lubamist saavad pädevad asutused teostada tõhusa kontrolli.

– Taotlus peab sisaldama ka tõendit, et asjaomasele hooajatöötajale on tagatud nõuetekohane majutus.

Artiklid 6 ja 7

Ettepanekuga ei nähta ette õigust riiki siseneda. Artiklitega 6 ja 7 kehtestatakse kohustuslikud ja võimalikud riiki lubamisest keeldumise ning loa tühistamise ja selle pikendamisest keeldumise põhjused, samuti käsitletakse nendes artiklites riiki lubamise kriteeriumide mittetäitmist, kvoote ja liikmesriigi võimalust korraldada tööturu uuring.

ELi eelistamise põhimõte, mida on kirjeldatud 2003. ja 2005. aasta ühinemisaktide vastavates sätetes, kuulub ELi esmase õiguse hulka ning seega tuleb direktiivi kohaldada kooskõlas nende liikmesriikide ühinemisaktidega, kes kasutavad veel üleminekukorda.

III peatükk: menetlus ja luba

Artikkel 8

Liikmesriikidel on kohustus teha võimalikele kolmandatest riikidest pärit hooajatöötajatele ja nende tööandjatele kättesaadavaks asjakohane teave riiki sisenemise ja seal elamise tingimuste, sealhulgas kolmandatest riikidest pärit hooajatöötajate õiguste ja kõikide dokumentide kohta, mida on vaja esitada koos taotlusega.

Artikkel 9

Liikmesriik peab määrama kindlaks, kas taotluse peab esitama kolmanda riigi kodanik või tema tulevane tööandja.

Liikmesriik on kohustatud määrama pädeva asutuse, kes võtab taotluse vastu ja annab loa. Sellise asutuse määramine ei piira riigi teiste asutuste rolli ega ülesandeid seoses taotluse läbivaatamise ja selle kohta otsuse tegemisega. Taotlusi vastuvõtva ja lube andva asutuse määramine ei tohiks takistada liikmesriikidel nimetada muid asutusi (näiteks konsulaaresindused), kellele kolmandate riikide kodanikud või nende tulevased tööandjad saavad esitada taotlusi ja kellel on pädevus anda lube.

Hooajatöötajana riigis elamise ja töötamise taotlus tuleb esitada ühtse taotlusmenetluse raames.

Artikkel 10

Kolmanda riigi kodanikule, kelle suhtes on asjaomane liikmesriik teinud positiivse otsuse, tuleb anda hooajatöötaja luba.

Elamisloaga, millele on tehtud märge „hooajatöötaja”, tuleb lubada nii riigis elamist kui ka lubatud konkreetse hooajatöö tegemist, ilma et oleks vaja täiendavat luba, eelkõige tööluba. Ka juhul, kui riigis viibitakse vähem kui kolm kuud, peab liikmesriik andma viisa, millega antakse hooajatöötajale õigus teha konkreetset tööd, mille jaoks ta riiki lubati.

Artikkel 11

Riigis viibimise maksimaalne kestus ühes kalendriaastas on kuus kuud. Selline range riigis viibimise piirang peaks aitama tagada, et käesoleva direktiivi kohaselt riiki lubatud kolmandatest riikidest pärit töötajad värvatakse ka tegelikult oma olemuselt hooajalist, mitte igapäevast tööd tegema.

Kehtestatakse sõnaselge säte, mille kohaselt võib riigis viibimise maksimaalse kestuse ajal pikendada hooajatööks sõlmitud töölepingut ja vahetada sellist tööd pakkuvat tööandjat. See on oluline, kuna ühe tööandjaga seotud hooajatöötajaid võib ähvardada kuritarvitamise oht. Võimalus pikendada kindlaks määratud ajavahemiku jooksul riigis viibimist võib vähendada riiki jäämist lubatust kauemaks. Riigis viibimise pikendamine võimaldab kolmandatest riikidest pärit hooajatöötajatel teenida rohkem ja teha suuremaid rahaülekandeid, mis võivad omakorda aidata kaasa nende päritoluriigi arengule.

Artikkel 12

Artikli 12 eesmärk on edendada kolmandatest riikidest pärit hooajatöötajate korduvrännet, st nende liikumist kolmanda riigi ja ELi vahel, kusjuures ELis viibitakse ja töötatakse ajutiselt. Sellist liiki ränne võib kasu tuua päritoluriigile, ELis asuvale vastuvõtjariigile ja hooajatöötajale endale. Seega võivad liikmesriigid anda loa mitmeks hooajaks või kohaldada lihtmenetlust. Mitmeks hooajaks antav luba hõlmab kuni kolme hooaega ja seega on seda asjakohane kasutada sektorites, kus tööturu vajadused on teatava perioodi jooksul stabiilsed.

Kolmanda riigi kodanikul, kes ei täitnud eelmise riigis viibimise perioodi ajal hooajatöötajale kehtestatud kohustusi, keelatakse ühe või mitme järgmise aasta jooksul hooajatöötajana riiki siseneda.

Tööandja suhtes, kes ei ole täitnud töölepingust tulenevaid kohustusi, tuleb kohaldada karistusi ja talt tuleb võtta hooajatöötajatega seotud taotluste esitamise õigus vähemalt üheks aastaks.

Artikkel 13

Taotluste läbivaatamiseks nähakse ette kiirmenetlus (30 päeva). Menetluslikud tagatised hõlmavad võimalust vaidlustada taotlust tagasilükkav otsus ja asutuste kohustust sellist otsust põhjendada.

Artikkel 14

Liikmesriik peab hooajatöötaja tööandjalt nõudma tõendeid, et hooajatöötajal on nõuetekohast elatustaset tagav majutus. Sellist majutust võib pakkuda kas tööandja või kolmas isik.

IV peatükk: õigused

Artikkel 15

Hooajatöötaja luba annab selle omanikule õiguse siseneda loa andnud liikmesriigi territooriumile ning seal elada ja teha loaga lubatud tööd.

Artikkel 16

Artiklis 16 määratakse õiguskindluse tagamiseks kindlaks hooajatöötajate töötingimused, sealhulgas töötasu, töölt vabastamine ning töötervishoiu ja tööohutuse nõuded.

Artiklis 16 sätestatakse kolmandatest riikidest pärit hooajatöötajate õigused. Sel eesmärgil määratakse kindlaks valdkonnad, kus kõnealuseid töötajaid tuleb kohelda vähemalt võrdselt liikmesriigi kodanikega. Seejuures ei piirata liikmesriikide õigust võtta vastu soodsamaid sätteid või neid kehtima jätta. Võrdse kohtlemise põhimõtet kohaldatakse ka seoses ühinemisvabaduse ning õigusega liituda töötajate organisatsioonidega.

Võrdse kohtlemise põhimõtet kohaldatakse ka sotsiaalkindluse valdkonnas määruse (EÜ) nr 883/2004 (sotsiaalkindlustussüsteemide kooskõlastamise kohta) artiklis 3 kindlaks määratud hüvitiste osas. Artikli 16 eesmärk on kehtestada ELis ühised eeskirjad, tunnustada panust, mida liikmesriikides seaduslikult töötavad kolmandatest riikidest pärit hooajatöötajad annavad oma töö ja maksude kaudu Euroopa majandusse, ning tagada, et kolmandate riikide kodanike võimalikust ärakasutamisest tulenev kõlvatu konkurents selliste kodanike ja liikmesriigi kodanike vahel väheneks.

Artikkel 17

Selleks et tagada direktiivi tõhusam järgimine, tuleks kehtestada kaebuse esitamise mehhanismid, milles saaksid osaleda nii kolmandatest riikidest pärit hooajatöötajad kui ka kindlaks määratud kolmandad isikud. See on vajalik, kuna on tõendeid, et hooajatöötajad ei ole sageli teadlikud selliste mehhanismide olemasolust või kõhklevad neid kasutada, sest kardavad tagajärgi oma tulevastele töövõimalustele. Sarnast

põhimõtet on kajastatud direktiivi 2000/78/EÜ (millega kehtestatakse üldine raamistik võrdseks kohtlemiseks töö saamisel ja kutsealale pääsemisel) artikli 9 lõikes 2.

V peatükk: lõppsätted

V peatükiga reguleeritakse liikmesriikide kohustust jagada asjakohast statistikat ja teavet direktiivi ülevõtmise kohta riigi õigusesse. Samuti täpsustatakse selles Euroopa Komisjoni aruandluskohustust ja määratakse kindlaks direktiivi jõustumise tähtaeg.

2010/0210 (COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV

kolmandate riikide kodanike hooajatöö eesmärgil riiki sisenemise ja seal elamise tingimuste kohta

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 79 lõike 2 punkte a ja b,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut[3],

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu riikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust[4],

võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust[5],

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt

ning arvestades järgmist:

(1) Vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala järkjärguliseks loomiseks on aluslepingus sätestatud meetmed, mis tuleb võtta varjupaiga, sisserände ja kolmandate riikide kodanike õiguste kaitse valdkonnas.

(2) Haagi programmis, mille võttis vastu 4. ja 5. novembril 2004 kohtunud Euroopa Ülemkogu, tõdeti, et seaduslikul rändel on tähtis roll majandusarengu edendamisel, ning paluti komisjonil esitada seadusliku rände poliitika kava, sealhulgas riiki lubamise menetlused, mis võimaldavad viivitamata reageerida võõrtööjõu muutuvale nõudlusele tööturul.

(3) 14. ja 15. detsembril 2006 kohtunud Euroopa Ülemkogu leppis kokku mitu 2007. aastal võetavat meedet, mille hulka kuulus sellise hästi korraldatud seadusliku sisserände poliitika väljatöötamine, mis täielikult austab siseriiklikku pädevust, et aidata liikmesriikidel rahuldada olemasolevat ja tulevast tööjõuvajadust. Ülemkogu kutsus ka üles uurima ajutise rände lihtsustamise võimalusi.

(4) 15. ja 16. oktoobril 2008 toimunud Euroopa Ülemkogu kohtumisel vastuvõetud Euroopa sisserände- ja varjupaigapaktis väljendatakse Euroopa Liidu ja tema liikmesriikide kohustust viia rändevaldkonna probleemide ja võimalustega seoses

[3] ELT C […], […], lk […].
[4] ELT C […], […], lk […].
[5] ELT C […], […], lk […].

ellu õiglast, tõhusat ja järjekindlat poliitikat. Pakt on aluseks ühisele sisserändepoliitikale, mille puhul juhindutakse liikmesriikide solidaarsuse vaimust ja koostööst kolmandate riikidega ning mis põhineb rändevoogude nõuetekohasel juhtimisel, pidades silmas mitte üksnes sihtriigi, vaid ka päritoluriigi ja rändaja enda huvisid.

(5) 10. ja 11. detsembril 2009 toimunud Euroopa Ülemkogu kohtumisel vastuvõetud Stockholmi programmis tunnistatakse, et tööjõu sisseränne võib toetada konkurentsivõime ja majandusaktiivsuse suurenemist ning et paindlik sisserändepoliitika annab tulevikus ELi ees seisvate oluliste demograafiliste probleemide ning tööjõunõudluse suurenemise tingimustes olulise panuse ELi majandusarengusse ja majandustulemustesse pikemas perspektiivis. Programmis kutsutakse Euroopa Komisjoni ja nõukogu üles jätkama seadusliku rände poliitikakava[6] elluviimist.

(6) Käesolev direktiiv peaks aitama kaasa hooajaliste ajutiste rändevoogude tõhusale juhtimisele, kuna sellega kehtestatakse õiglased ja läbipaistvad riiki lubamise ja seal viibimise eeskirjad ning samal ajal nähakse selles ette stiimulid ja tagatised, et hoida ära ajutise riigis viibimise muutumine alaliseks. Ka Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2009/52/EÜ (millega sätestatakse ebaseaduslikult riigis viibivate kolmandate riikide kodanike tööandjatele kohaldatavate karistuste ja meetmete miinimumnõuded)[7] kehtestatud eeskirjad aitavad ära hoida ajutise riigis viibimise muutumise ebaseaduslikuks riigis viibimiseks.

(7) Käesolevat direktiivi tuleks kohaldada, ilma et see piiraks liikmesriikide tööturule juurdepääsu osas ELi eelistamise põhimõtet, mida on kirjeldatud ühinemisaktide vastavates sätetes.

(8) Käesoleva direktiiviga ei tohiks piirata liikmesriikide õigust määrata kindlaks oma territooriumile hooajatöö eesmärgil lubatavate, kolmandatest riikidest saabuvate kolmandate riikide kodanike arv, nagu seda on täpsustatud Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 79 lõikes 5.

(9) Käesoleva direktiiviga ei tohiks mõjutada Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklis 56 sätestatud teenuste osutamise tingimusi. Eelkõige ei tohiks käesoleva direktiiviga mõjutada töötingimusi, mida kohaldatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 1996. aasta direktiivi 96/71/EÜ (töötajate lähetamise kohta seoses teenuste osutamisega)[8] kohaselt töötajate suhtes, kelle on liikmesriigis asuv ettevõtja lähetanud teise liikmesriigi territooriumile teenuste osutamiseks.

(10) Hooaegade vaheldumisest sõltuv tegevus on üldiselt iseloomulik põllumajanduse valdkonnale istutus- ja saagikoristusperioodi ajal ning turismi valdkonnale puhkusteperioodi ajal.

(11) Hooajatöötajana riiki lubamist peaks olema võimalik taotleda ainult juhul, kui selline isik elab väljaspool liikmesriikide territooriumi.

---

6 KOM(2005) 669.
7 ELT L 168, 30.6.2009, lk 24.
8 EÜT L 18, 21.1.1997, lk 1.

(12) Direktiiviga ei tohiks mõjutada töö eesmärgil juba liikmesriigis seaduslikult viibivatele kolmandate riikide kodanikele antud õigusi.

(13) Direktiiviga tuleks sätestada paindlik riiki sisenemise süsteem, mis tugineb nõudlusele ja objektiivsetele kriteeriumidele, nagu kehtiv tööleping või siduv tööpakkumine, milles on täpsustatud hooajatöötajate töötasu määr asjaomases sektoris.

(14) Liikmesriikidel peaks olema võimalus teha uuring tõendamaks, et töökohta ei saa täita kohaliku tööturu raames.

(15) Liikmesriikides praegu kohaldatavate eeskirjade lihtsustamisele peaks kaasa aitama sellise ühtse menetluse kehtestamine, mille tulemusel antakse üksainus elamis- ja tööluba ühendav dokument. See ei tohiks piirata liikmesriikide õigust määrata kooskõlas riikliku halduskorralduse eripärade ja tavadega kindlaks ühtses menetluses osalevad riiklikud asutused ja nende osalemise viis.

(16) Riigis viibimise kestust tuleks piirata igas kalendriaastas maksimaalse perioodiga, mis peaks koos hooajatöö määratlusega tagama, et tööl on hooajaline iseloom. Tuleks sätestada, et riigis viibimise maksimaalse kestuse ajal võib töölepingut pikendada ja tööandjat vahetada. See peaks vähendama ühe tööandjaga seotud hooajatöötajaid ähvardada võiva kuritarvitamise ohtu ja samal ajal pakkuma tööandjate tegelikele tööjõuvajadustele paindliku lahenduse.

(17) Tuleks soodustada kolmandatest riikidest pärit hooajatöötajate korduvrännet. Selleks et hooajatöötajatel oleks võimalus teha ELis tööd ka pärast ühe hooaja lõppu ning et ELi tööandjad saaksid kasutada senisest stabiilsemat ja juba koolitatud tööjõudu, tuleks ette näha võimalus saada hooajatööd mitmel järjestikusel aastal kas mitmeks hooajaks antava hooajatöötaja loa või lihtmenetluse kaudu. Sellise menetluse raames tuleks riiki lubamisel eelistada endisi hooajatöötajaid kolmanda riigi kodanikele, kes taotlevad hooajatöötajana riiki sisenemist esimest korda, või peaks menetlus olema lühem või tuleks menetluse raames nõuda vähem tõendavaid dokumente.

(18) Tuleks kehtestada hooajatöötajana riiki lubamise taotluse läbivaatamise menetlus. Selline menetlus peaks olema tõhus ja hallatav, võttes arvesse liikmesriikide haldusasutuste tavalist töökoormust, ning läbipaistev ja õiglane, et tagada asjaomastele isikutele nõuetekohane õiguskindlus.

(19) Selleks et tagada hooajatöötajatele riigis viibimise ajal nõuetekohane, sealhulgas mõistliku hinnaga majutus, tuleks kehtestada säte, millega nõutakse tööandjalt tõendeid nende endi või kolmandate isikute pakutava majutuse kohta.

(20) Kolmandatest riikidest pärit hooajatöötajate eriti haavatava olukorra ja nende tööülesannete ajutise iseloomu tõttu on õiguskindluse tagamiseks vaja selgelt kindlaks määrata kõnealuste töötajate töötingimused, viidates üldiselt siduvatele vahenditele, nagu õigus või üldiselt kohaldatavad kollektiivlepingud, millega on tagatud kolmandatest riikidest pärit hooajatöötajate õiguste tõhus kaitse.

(21) Kui puudub kollektiivlepingute üldiselt kohaldatavaks tunnistamise süsteem, võivad liikmesriigid tugineda kollektiivlepingutele, mida kohaldatakse üldiselt kõikide samalaadsete, asjaomases geograafilises piirkonnas asuvate ning asjaomasel

kutsealal või asjaomases tööstusharus tegutsevate ettevõtjate suhtes, ja/või kollektiivlepingutele, mille on sõlminud riigi tasandil kõige esindavamad tööandjate ja töötajate organisatsioonid ning mida kohaldatakse kogu riigi territooriumil.

(22) Kolmandatest riikidest pärit hooajatöötajatele tuleks tagada määruse (EÜ) nr 883/2004 (sotsiaalkindlustussüsteemide kooskõlastamise kohta) artiklis 3 loetletud sotsiaalkindlustusliikide osas võrdne kohtlemine. Käesoleva direktiiviga ei tohiks kolmandate riikide kodanikele, kellel on liikmesriikidevahelised piiriülesed huvid, anda ulatuslikumaid õigusi kui need, mis on sotsiaalkindlustuse valdkonnas ELi õigusaktidega ette nähtud. Lisaks sellele ei tohiks käesoleva direktiiviga anda õigusi olukorras, mis jääb väljapoole ELi asjaomaste õigusaktide reguleerimisala, näiteks kolmandas riigis elavate pereliikmetega seotud olukorras. See ei piira liikmesriigi õigust mittediskrimineerivalt kohaldada siseriiklikke õigusakte, millega nähakse ette pensioniskeemi sissemakseid käsitlevad miinimumeeskirjad.

(23) Selleks et hõlbustada direktiivi järgimise tagamist, peaksid asjaomastel kindlaks määratud kolmandatel isikutel, nagu ametiühingud ja muud ühendused, olema õigus esitada kaebusi, et tagada direktiivi tõhus kohaldamine. Seda peetakse vajalikuks olukorras, kus hooajatöötajad ei ole teadlikud täitemehhanismide olemasolust või kõhklevad neid võimalike tagajärgede hirmus enda nimel kasutada.

(24) Kuna käesoleva direktiivi eesmärke, nimelt teatava riiki lubamise menetluse kehtestamine ning hooajatöö eesmärgil kolmandate riikide kodanike riiki sisenemise ja seal elamise tingimuste vastuvõtmine, ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada ning seepärast on neid parem saavutada ELi tasandil, võib EL võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev direktiiv nimetatud eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale.

(25) Käesolevas direktiivis austatakse põhiõigusi ja järgitakse põhimõtteid, mida tunnustatakse eelkõige Euroopa Liidu põhiõiguste hartas.

(26) Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Liidu toimimise lepingule lisatud protokolli nr 21 (Ühendkuningriigi ja Iirimaa seisukoha kohta vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala suhtes) artiklite 1 ja 2 kohaselt ja ilma et see piiraks nimetatud protokolli artikli 4 kohaldamist, ei osale need liikmesriigid käesoleva direktiivi vastuvõtmisel ning see ei ole nende suhtes siduv ega kohaldatav.

(27) Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Liidu toimimise lepingule lisatud Taani seisukohta käsitleva protokolli (nr 22) artiklite 1 ja 2 kohaselt ei osale Taani käesoleva direktiivi vastuvõtmisel, mistõttu see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldatav,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA DIREKTIIVI:

I PEATÜKK
ÜLDSÄTTED

Artikkel 1
Sisu

Käesoleva direktiiviga määratakse kindlaks hooajatöötajatest kolmandate riikide kodanike hooajatöö eesmärgil riiki sisenemise ja seal elamise tingimused ning hooajatöötajate õigused.

Artikkel 2
Reguleerimisala

1. Käesolevat direktiivi kohaldatakse kolmandate riikide kodanike suhtes, kes elavad väljaspool liikmesriikide territooriumi ja taotlevad liikmesriigi territooriumile lubamist hooajatöötajana töötamise eesmärgil.

2. Käesolevat direktiivi ei kohaldata kolmandate riikide kodanike suhtes, kes osutavad teises liikmesriigis asuva ettevõtja nimel Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 56 tähenduses teenuseid, sealhulgas nende suhtes, kelle on liikmesriigis asuv ettevõtja lähetanud direktiivi 96/71/EÜ kohaselt teenuseid osutama.

Artikkel 3
Mõisted

Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

a) „kolmanda riigi kodanik” – isik, kes ei ole Euroopa Liidu kodanik Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 20 lõike 1 tähenduses;

b) „hooajatöötaja” – kolmanda riigi kodanik, kelle registrijärgne elukoht on kolmandas riigis, kuid kes elab ajutiselt liikmesriigi territooriumil, et töötada ühe või mitme tähtajalise töölepingu alusel, mis on sõlmitud kolmanda riigi kodaniku ja liikmesriigis asuva tööandja vahel, hooaegade vaheldumisest sõltuvas tegevusvaldkonnas;

c) „hooaegade vaheldumisest sõltuv tegevusvaldkond” – tegevus, mis on sündmuse või sündmuste ahela kaudu seotud konkreetse ajaga aastas, mil vajadus tööjõu järele on märkimisväärselt suurem kui tavapärase tegevuse ajal;

d) „hooajatöötaja luba” – luba, millele on märgitud „hooajatöötaja” ning mis annab selle omanikule õiguse seaduslikult elada ja töötada liikmesriigi territooriumil käesolevas direktiivis sätestatud tingimustel;

e) „ühtne taotlusmenetlus” – menetlus, mille käigus tehakse otsus taotluse kohta lubada kolmanda riigi kodanikul elada ja töötada liikmesriigi territooriumil;

f) „üldiselt kohaldatav kollektiivleping” – kollektiivleping, mida peavad järgima kõik asjaomases geograafilises piirkonnas asuvad ning asjaomasel kutsealal või asjaomases tööstusharus tegutsevad ettevõtjad. Kui puudub kollektiivlepingute üldiselt kohaldatavaks tunnistamise süsteem, võivad liikmesriigid soovi korral tugineda kollektiivlepingutele, mida kohaldatakse üldiselt kõikide samalaadsete, asjaomases geograafilises piirkonnas asuvate ning asjaomasel kutsealal või asjaomases tööstusharus tegutsevate ettevõtjate suhtes, ja/või kollektiivlepingutele, mille on sõlminud riigi tasandil kõige esindavamad tööandjate ja töötajate organisatsioonid ning mida kohaldatakse kogu riigi territooriumil.

Artikkel 4
Soodsamad sätted

1. Käesoleva direktiiviga ei piirata järgmiste õigusaktide soodsamate sätete kohaldamist:

   a) ELi õigus, sealhulgas kahe- ja mitmepoolsed lepingud, mis on sõlmitud ELi või ELi ja tema liikmesriikide ning ühe või mitme kolmanda riigi vahel;

   b) kahe- või mitmepoolsed lepingud, mis on sõlmitud ühe või mitme liikmesriigi ning ühe või mitme kolmanda riigi vahel.

2. Käesoleva direktiiviga ei mõjutata liikmesriikide õigust võtta direktiivi reguleerimisalasse kuuluvate isikute suhtes vastu soodsamaid sätteid või neid kehtima jätta seoses käesoleva direktiivi artiklitega 13–17.

II PEATÜKK
RIIKI LUBAMISE TINGIMUSED

Artikkel 5
Riiki lubamise kriteeriumid

1. Käesoleva direktiivi alusel esitatavale riiki lubamise taotlusele tuleb lisada järgmised dokumendid:

   a) kehtiv tööleping või siseriikliku õigusega ettenähtud siduv tööpakkumine, mis hõlmab hooajatöötajana asjaomases liikmesriigis seal asuva tööandja juures töötamist ning milles on täpsustanud tasumäär ja töötunnid nädalas või kuus ning vajaduse korral muud asjakohased töötingimused;

   b) kehtiv reisidokument, nagu see on kindlaks määratud siseriiklikus õiguses. Liikmesriik võib nõuda, et reisidokument peab olema kehtiv vähemalt elamisloa kehtivusaja jooksul;

   c) tõendid, mille kohaselt on taotlejal ravikindlustus või, kui see on siseriiklikus õiguses ette nähtud, ta on taotlenud ravikindlustust, mis katab kõik üldiselt asjaomase liikmesriigi kodanike puhul kaetud riskid ning kehtib ajavahemikul, mil selline kindlustuskaitse ja vastav õigus hüvitistele on ette nähtud seoses töölepinguga või sellest tulenevalt;

d) tõendid artiklis 14 osutatud majutuse kohta.

2. Liikmesriik tagab, et hooajatöötajal on liikmesriigis viibimise ajal piisavad rahalised vahendid, millega ta suudab iseennast ilma asjaomase liikmesriigi sotsiaalabisüsteemi abita ülal pidada.

3. Kolmanda riigi kodanikku, kes kujutab ohtu avalikule korrale, avalikule julgeolekule või rahvatervisele, ei lubata käesolevas direktiivis sätestatud eesmärgil riiki.

Artikkel 6
Keeldumise põhjused

1. Liikmesriik lükkab käesolevas direktiivis sätestatud eesmärgil esitatud liikmesriiki lubamise taotluse tagasi juhul, kui artiklis 5 sätestatud tingimused ei ole täidetud või esitatud dokumendid on omandatud pettusega, need on võltsitud või neid on omavoliliselt muudetud.

2. Liikmesriik võib kontrollida, kas asjaomast vaba töökohta ei saa täita riigi või ELi kodanik või sellise kolmanda riigi kodanik, kes elab seaduslikult selles liikmesriigis ja moodustab juba osa selle tööturust ELi või siseriikliku õiguse alusel, ning lükata taotluse tagasi.

3. Liikmesriik võib taotluse tagasi lükata, kui tööandjat on kooskõlas siseriikliku õigusega karistatud mitteametliku töö ja/või ebaseadusliku töölevõtmise eest.

4. Liikmesriik võib taotluse tagasi lükata riiki lubatavate kolmandate riikide kodanike arvu alusel.

Artikkel 7
Loa tühistamine või selle pikendamisest keeldumine

1. Liikmesriik tühistab käesoleva direktiivi alusel antud loa või keeldub selle pikendamisest järgmistel juhtudel:

a) kui see on omandatud pettusega, see on võltsitud või seda on omavoliliselt muudetud

või

b) kui loa omanik elab riigis muul eesmärgil kui see, milleks tal lubati sinna elama asuda.

2. Liikmesriik võib tühistada käesoleva direktiivi alusel antud loa või keelduda selle pikendamisest järgmistel juhtudel:

a) kui artiklis 5 sätestatud tingimused ei ole täidetud või neid enam ei täideta

või

b) avaliku korra, avaliku julgeoleku või rahvatervise kaalutlustel.

III PEATÜKK
MENETLUS JA LUBA

Artikkel 8
Juurdepääs teabele

Liikmesriik võtab vajalikke meetmeid, et teha kättesaadavaks teave riiki sisenemise ja seal elamise tingimuste kohta, sealhulgas õiguste ning kõikide dokumentide kohta, mida on vaja esitada hooajatöötajana liikmesriigi territooriumil elamise ja töötamise loa taotlusega.

Artikkel 9
Riiki lubamise taotlus

1. Liikmesriik määrab kindlaks, kas taotluse peab esitama kolmanda riigi kodanik või tema tööandja.

2. Liikmesriik määrab pädeva asutuse, kes võtab vastu taotluse ja annab hooajatöötaja loa.

3. Hooajatöötajana liikmesriigi territooriumil elamise ja töötamise taotlus esitatakse ühtse taotlusmenetluse raames.

4. Asjaomane liikmesriik tagab kolmanda riigi kodanikule, kelle riiki lubamise taotlus on rahuldatud, kõik võimalused nõutava viisa saamiseks.

Artikkel 10
Hooajatöötaja luba

1. Hooajatöötaja luba antakse rohkem kui kolmekuulise riigis viibimise jaoks hooajatöötajale, kes täidab artiklis 5 sätestatud riiki lubamise kriteeriumid ja kelle suhtes on pädevad asutused teinud positiivse otsuse.

2. Hooajatöötaja loa annab liikmesriigi pädev asutus, kasutades selleks nõukogu määrusega (EÜ) nr 1030/2002[9] kehtestatud vormi. Kooskõlas nimetatud määruse lisa punkti a alampunktiga 6.4 teeb liikmesriik rubriiki „loa liik” märke „hooajatöötaja”.

3. Liikmesriik ei anna hooajatöötaja loa omanikule tööturule juurdepääsu andmise tõendamiseks ühtegi täiendavat dokumenti.

Artikkel 11
Riigis viibimise kestus

1. Hooajatöötajal on lubatud riigis elada ühes kalendriaastas maksimaalselt kuus kuud ja seejärel peab ta kolmandasse riiki tagasi pöörduma.

[9] EÜT L 157, 15.6.2002, lk 1.

2. Lõikes 1 osutatud ajavahemiku jooksul ja tingimusel, et artiklis 5 sätestatud kriteeriumid on täidetud, on hooajatöötajal lubatud pikendada oma lepingut või asuda hooajatöötajana tööle teise tööandja juurde.

Artikkel 12
Riiki taassisenemise lihtsustamine

1. Liikmesriik peab:

a) andma taotluse korral üheainsa haldustoiminguga kuni kolm hooajatöötaja luba, mis hõlmavad kuni kolme järjestikust hooaega („mitmeks hooajaks antav hooajatöötaja luba”),

või

b) kehtestama lihtmenetluse kolmanda riigi kodanikule, kes on asjaomasesse liikmesriiki lubatud hooajatöötajana ja kes taotleb samasugust luba järgmiseks aastaks.

2. Liikmesriik näeb ette, et:

a) kolmanda riigi kodanikul, kes ei täitnud hooajatöötajana eelmise riigis viibimise perioodi ajal riiki lubamise otsusest tulenevaid kohustusi, eelkõige kohustust pöörduda loa kehtivusaja möödumisel tagasi kolmandasse riiki, keelatakse ühe või mitme järgmise aasta jooksul hooajatöötajana riiki siseneda;

b) tööandja suhtes, kes ei ole täitnud töölepingust tulenevaid kohustusi, kohaldatakse tõhusaid, proportsionaalseid ja hoiatavaid karistusi. Sellistelt tööandjatelt ei võeta hooajatöötajate riiki lubamise taotlusi vastu ühe või mitme järgneva aasta jooksul.

Artikkel 13
Menetluslikud tagatised

1. Liikmesriigi pädevad asutused võtavad vastu otsuse taotluse kohta ning teatavad sellest kooskõlas liikmesriigi õiguses sätestatud teatamismenetlusega taotlejale kirjalikult 30 päeva jooksul nõuetekohase taotluse esitamise kuupäevast.

2. Kui taotlusega seoses esitatud teave on puudulik, teatavad pädevad asutused mõistliku aja jooksul taotlejale, millist täiendavat teavet on vaja esitada, ja määravad selle esitamiseks piisava tähtaja.

3. Otsusest, millega lükatakse taotlus tagasi või millega jäetakse luba pikendamata või tühistatakse, teatatakse taotlejale kirjalikult ja sellist otsust on kooskõlas siseriikliku õigusega võimalik vaidlustada asjaomase liikmesriigi kohtus. Teates osutatakse otsuse põhjustele, võimalikele apellatsioonimenetlustele ja nendega seotud tähtaegadele.

Artikkel 14
Majutus

Liikmesriik nõuab hooajatöötaja tööandjalt tõendeid, et hooajatöötajal on küllaldast elatustaset tagav majutus. Kui hooajatöötaja peab sellise majutuse eest üüri maksma, ei tohi üür hooajatöötaja töötasuga võrreldes olla ülemäära kõrge.

IV PEATÜKK
ÕIGUSED

Artikkel 15
Hooajatöötaja loa ja viisa alusel saadavad õigused

Hooajatöötaja loa kehtivusaja jooksul on selle omanikul vähemalt järgmised õigused:

a) õigus siseneda loa andnud liikmesriigi territooriumile ja seal viibida;

b) vaba juurdepääs loa andnud liikmesriigi kogu territooriumile, arvestades siseriiklikus õiguses kehtestatud piiranguid;

c) õigus teha loaga lubatud konkreetset tööd kooskõlas siseriikliku õigusega.

Artikkel 16
Õigused

Hoolimata töösuhte suhtes kohaldatavast õigusest on hooajatöötajal järgmised õigused:

1. õigus töötingimustele, sealhulgas töötasu ja töölt vabastamine ning töötervishoiu ja tööohutuse nõuded, nagu need on ette nähtud selle liikmesriigi õiguse, õigus- või haldusnormi ja/või üldiselt kohaldatavate kollektiivlepingutega, kuhu ta on lubatud kooskõlas käesoleva direktiiviga.

   Kui puudub kollektiivlepingute üldiselt kohaldatavaks tunnistamise süsteem, võivad liikmesriigid soovi korral tugineda kollektiivlepingutele, mida kohaldatakse üldiselt kõikide samalaadsete, asjaomases geograafilises piirkonnas asuvate ning asjaomasel kutsealal või asjaomases tööstusharus tegutsevate ettevõtjate suhtes, ja/või kollektiivlepingutele, mille on sõlminud riigi tasandil kõige esindavamad tööandjate ja töötajate organisatsioonid ning mida kohaldatakse kogu riigi territooriumil;

2. õigus vastuvõtva liikmesriigi kodanikega võrdsele kohtlemisele vähemalt järgmistes valdkondades:

   a) ühinemisvabadus, õigus liituda töötajate organisatsioonide ja kutseühingutega ning olla nende liikmeks, sealhulgas selliste organisatsioonide pakutavad eelised, ilma et see piiraks avalikku korda ja julgeolekut käsitlevaid siseriiklikke sätteid;

   b) siseriikliku õiguse sätted, millega on reguleeritud nõukogu määruse (EÜ) nr 883/2004 artiklis 3 kindlaks määratud sotsiaalkindlustusliike;

c) kolmandasse riiki liikumise korral töötaja varasemal tööga hõivatusel põhinevate seadusjärgsete pensionihüvitiste maksmine asjaomase liikmesriigi kodanikega samadel tingimustel;

d) juurdepääs kaupadele ja teenustele ning üldsusele kättesaadavate kaupade ja teenuste pakkumisele, välja arvatud riiklik elamispind ja tööhõiveametite pakutavad nõustamisteenused.

Lõikes 2 sätestatud õigus võrdsele kohtlemisele ei piira liikmesriigi õigust tühistada artikli 7 kohaselt luba või jätta see pikendamata.

Artikkel 17
Kaebuse esitamise lihtsustamine

Liikmesriik tagab, et kolmandad isikud, kellel on vastavalt siseriiklikus õiguses sätestatud kriteeriumidele õigustatud huvi tagada käesoleva direktiivi järgimine, võivad kas hooajatöötaja nimel või tema toetuseks osaleda igas haldus- ja tsiviilmenetluses, mis on ette nähtud käesoleva direktiivi rakendamiseks.

V PEATÜKK
LÕPPSÄTTED

Artikkel 18
Statistika

1. Liikmesriik esitab komisjonile statistika kolmandate riikide kodanikele hooajatöö eesmärgil esimest korda antud, pikendatud ning võimaluse korral ka tühistatud elamislubade ja viisade arvu kohta kodakondsuse, vanuse ja soo, loa kehtivusaja ning majandussektorite kaupa.

2. Lõikes 1 viidatud statistika esitatakse kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 862/2007[10].

3. Lõikes 1 viidatud statistika vaatlusperiood on üks kalendriaasta ja statistika esitatakse komisjonile kuue kuu jooksul pärast vaatlusaasta lõppu. Esimene vaatlusaasta on [*aasta, mis järgneb artikli 20 lõikes 1 osutatud tähtajale*].

Artikkel 19
Aruandlus

Iga kolme aasta järel ja esimest korda mitte hiljem kui *[kolm aastat pärast käesoleva direktiivi ülevõtmise kuupäeva]* esitab komisjon Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande käesoleva direktiivi kohaldamise kohta liikmesriikides ning teeb vajaduse korral muudatusettepanekuid.

[10] ELT L 199, 31.7.2007, lk 23.

Artikkel 20
Liikmesriigi õigusesse ülevõtmine

1. Liikmesriigid jõustavad käesoleva direktiivi täitmiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid hiljemalt *(24 kuu jooksul pärast käesoleva direktiivi avaldamist Euroopa Liidu Teatajas)*. Liikmesriigid edastavad kõnealuste normide teksti ning kõnealuste normide ja käesoleva direktiivi vahelise vastavustabeli viivitamata komisjonile.

   Kui liikmesriigid need normid vastu võtavad, lisavad nad nendesse normidesse või nende normide ametliku avaldamise korral nende juurde viite käesolevale direktiivile. Sellise viitamise viisi näevad ette liikmesriigid.

2. Liikmesriigid edastavad komisjonile käesoleva direktiiviga reguleeritavas valdkonnas nende poolt vastuvõetud põhiliste õigus- ja haldusnormide teksti.

Artikkel 21
Jõustumine

Käesolev direktiiv jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Artikkel 22
Adressaadid

Käesolev direktiiv on vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingule adresseeritud liikmesriikidele.

Brüssel, […]

Euroopa Parlamendi nimel	*Nõukogu nimel*
president	*eesistuja*